

مقایسه وضعیت موجود برنامه‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاه‌های ایران با ده سال قبل

حمیدرضا مقصودی ایمن*، فریده هادوی**

* کارشناس ارشد اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

** دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۳/۸

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۹/۱۱/۲۴

چکیده

هدف این تحقیق مقایسه وضعیت موجود برنامه‌های ورزشی فوق برنامه دانشگاه‌ها با ده سال قبل است. در این تحقیق، وضعیت برنامه‌های فوق برنامه دانشگاه‌ها در سه بخش (آموزشی، تفریحی، مسابقات قهرمانی) از نظر تعداد برنامه‌های اجرا شده و تعداد نفرات شرکت کننده و رشته‌های فعال ورزشی مقایسه شده است. برای بررسی وضعیت برنامه‌های فوق برنامه ورزشی دانشگاه‌های ایران از پرسش‌نامه محقق ساخته (روایی صوری قابل قبول و پایایی با آلفای کرونباخ ۰/۸۱) استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانشگاه‌های ایران و نمونه آماری تحقیق ۴۹ دانشگاه از مجموع ۶۰ دانشگاه تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که به صورت تصادفی ساده انتخاب شده‌اند. تحقیق حاضر از نوع مقایسه‌ای و تحلیلی بود. مقایسه نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیق ده سال قبل، برگرفته از رساله دکتری تندنویس (۱۳۷۵) و سنجش میزان فرایند رشد و میزان اختلاف متغیرها از طریق روش‌های آمار استنباطی (آزمون ویلکاکسون برای مقایسه میانه متغیرها) انجام شده است.

یافته‌های تحقیق نشان داد بین تعداد برنامه‌های آموزشی - تفریحی در ده سال گذشته اختلاف معناداری در سطح $(P \leq 0/05)$ وجود ندارد، در حالی که بین تعداد تیم‌های شرکت کننده در ورزش قهرمانی اختلاف معناداری در سطح $(P \leq 0/05)$ دیده شده است؛ بین تعداد نفرات شرکت کننده در برنامه‌های آموزشی اختلاف معنادار وجود ندارد، ولی بین تعداد نفرات شرکت کننده تفریحی اختلاف معناداری وجود دارد؛ نیز بین تعداد رشته‌های فعال در فوق برنامه دانشگاه‌ها اختلاف معناداری وجود دارد. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت وضعیت فعالیت‌های فوق برنامه نسبت به ده سال قبل بهبود یافته است.

واژه‌های کلیدی: فوق برنامه ورزشی دانشگاه‌ها، آموزش عمومی، همگانی و تفریحی، ورزش قهرمانی.

مقدمه

ضرورت بهره‌مندی جوامع بشری از فواید سازنده اجتماعی، بهداشتی و آموزشی تربیت بدنی، باعث تأسیس و تشکیل سازمان‌های ورزشی در کشورهای مختلف جهان گردیده است (۱). سازمان‌های مختلفی به نوعی درگیر فعالیت‌های ورزشی هستند و از فعالیت‌های ورزشی در جهت ساختن اجتماع سالم و پویا استفاده می‌کنند و دانشگاه‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیستند. هدف اصلی فوق‌برنامه ورزشی در دانشگاه‌ها افزایش توانایی دانشجویان جهت ارتقای حس مسئولیت‌پذیری و مشارکت مؤثر در فعالیت‌های اجتماعی به‌عنوان یک شهروند است (۲) و می‌تواند نقش مهمی در تربیت عمومی و تقویت ابعاد جسمانی، روانی حرکتی، عاطفی، عقلانی، اخلاقی و اجتماعی دانشجویان ایفای کند (۳).

صاحب‌نظران بر این باورند که اولین مرحله از طرح‌ریزی و پیش‌بینی یک برنامه، داشتن اطلاعات و ارقام دقیق و واقعی درباره موضوع تحقیق است. فوق‌برنامه ورزشی یکی از مهم‌ترین برنامه‌ها و فعالیت‌ها در بین دانشجویان، در ثمربخش‌تر کردن و غنی‌سازی اوقات فراغت، تأمین سلامت جسمی و روانی و ایجاد روحیه نشاط و شادابی آنان بسیار مؤثر است (۴) و عامل مهمی در جهت ارتقای روابط اجتماعی و پرورش ذوق و استعدادها به شمار می‌رود (۵، ۶، ۷). علاوه بر این از طریق غنی‌سازی و پربار کردن اوقات فراغت، که از اهداف اصلی فوق‌برنامه دانشگاه‌ها است، می‌توان خستگی کار روزانه را برطرف یا نیازهای روانی را رفع کرد (۸، ۹). در این جهت توجه به تفریحات سالم و گستردگی و تنوع فعالیت‌های فوق‌برنامه (آموزشی، همگانی و ورزش قهرمانی) و رسیدن به اهداف عالی آن از طریق برنامه‌ریزی صحیح امکان‌پذیر است (۱۰).

در مطالعات تطبیقی و مرور تحقیقات سازمان‌یافته در آموزش عالی جهان، گسترش دانشگاه‌ها و افزایش شمار دانشجویان (۱۱) و نیز با عنایت به تغییرات ساختاری در آموزش عالی ایران، که مهم‌ترین آن‌ها افزایش تقاضا برای آموزش عالی، افزایش شمار دانشجویان به ویژه دانشجویان دختر (۱۲) در برنامه‌های اول تا چهارم توسعه و نیاز آن‌ها برای فعالیت‌های فوق‌برنامه است، ضرورت مقایسه برنامه ورزشی و بازنگری در توسعه برنامه‌های فوق‌برنامه ورزش دانشگاه‌ها بیش از پیش احساس می‌شود. ضرورت انجام چنین تحقیقی، همانند سایر تحقیقات مقایسه‌ای، نه تنها امکان توصیف وضعیت موجود برنامه‌های فوق‌برنامه ورزشی در دانشگاه‌ها را به صورت شفاف فراهم می‌آورد، بلکه امکان تعیین سیر صعودی، نزولی یا عدم تغییر عوامل موضوع تحقیق را در یک دوره زمانی ده‌ساله (بین برنامه دوم و چهارم توسعه) ممکن می‌سازد. نتایج این تحقیق می‌تواند در برنامه‌ریزی مدیران فوق‌برنامه دانشگاه‌ها در اجرای برنامه‌های ورزشی متناسب با تعداد دانشجویان مؤثر واقع شود و گامی در جهت رشد و اعتلای فوق‌برنامه دانشگاه‌ها با توجه به جمعیت دانشجویان برداشته شود.

در بررسی سایر پژوهش‌ها درخصوص فوق‌برنامه دانشگاه‌ها، ضعف برنامه‌ریزی مسئولان، عدم کیفیت برنامه‌های فوق‌برنامه ورزشی و کم‌توجه‌بودن مسئولین دانشگاه به فوق‌برنامه مشهود است (۱۳، ۱۴). مهدی‌پور (۱۳۷۳) در پژوهشی اعلام کرد علاقه‌مندی دانشجویان به تربیت بدنی و ورزش در هنگام فراغت

بالاست، لیکن میزان مشارکت آن‌ها در امور فوق‌برنامه از درصد بالایی برخوردار نبوده است (۱۵). در پژوهشی مشابه، اسدی (۱۳۸۰) اعلام کرد برنامه‌های ورزشی تفریحی و همگانی اولویت اول دانشجویان است که در آن مشارکت بسیار ضعیفی دارند و نتیجه گرفت نوع برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری برای اجرای فعالیت‌های ورزشی در دانشگاه‌ها باید متناسب با علایق دانشجویان طراحی شود (۱۶). در تحقیقی مشابه فیندلی (۱۹۹۱) در پژوهش «تجزیه و تحلیل چهارساله فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه‌های واشنگتن» اعلام کرد هرچند همه دانشگاه‌های واشنگتن دارای برنامه هستند، میزان برنامه و فعالیت‌های ورزشی در دانشگاه‌های خصوصی و دولتی باید افزایش یابد و ارائه خدمات و انواع فعالیت‌ها برای دانشجویان لازم است بهبود یابد (۱۷). فرن کل، آتیلا و ارکانجولو (۱۹۹۶) در پژوهشی تحت عنوان «وضعیت ورزش دانشگاهی و موانع توسعه آن» اعلام کرد، با افزایش چشمگیر دانشجو در کشورهای جهان، وضعیت ورزش دانشگاه‌ها را نه تنها از جهت امکانات و تجهیزات، بلکه از نظر کمیت و کیفیت اجرای برنامه‌ها با اشکال مواجه ساخته است و نیز اعلام می‌کند به منظور حفظ آمادگی جسمانی دانشجویان، ورزش همگانی باید تقویت گردد و برنامه‌های ورزشی دانشگاه‌ها برای دانشجویان معمولی، متوسط و قهرمان برنامه‌ریزی شود (۱۸). غفوری و همکاران (۱۳۸۴) اعلام کردند گسترش ورزش همگانی باید سرلوحه برنامه‌های درازمدت ورزش قرار گیرد. لازم است ورزش همگانی بیش از ورزش قهرمانی توسعه یابد. با تأکید برنامه‌ریزان بر توسعه ورزش همگانی زمینه رشد ورزش قهرمانی نیز فراهم خواهد شد (۱۹). یزدانی فاروقی (۱۳۷۴) در پژوهش خود اعلام کرد فوق‌برنامه دانشگاه‌های ایران در برنامه‌های همگانی و تفریحی موفق بوده است و کشورهای آسیای میانه در توسعه برنامه‌های آموزش رشته‌های ورزشی و مربی‌گری موفقیت درخور ملاحظه‌ای داشته‌اند (۲۰).

کریمیان و تندنویس (۱۳۸۳) اعلام کردند با افزایش سابقه مدیران فوق‌برنامه ورزشی، میزان فعالیت دانشگاه‌ها در زمینه برگزاری مسابقات افزایش می‌یابد. بین سابقه مدیران و تعداد کلاس‌های آموزشی رشته‌های ورزشی و میزان فعالیت‌های تفریحی - فراغتی رابطه معکوس وجود دارد (۲۱). دارابی (۱۳۷۶) اعلام کرد درخصوص تأثیر مسابقات ورزشی بر کیفیت و کمیت ورزش دانشگاه‌ها، تنوع مسابقات با کمیت و کیفیت ورزش دانشگاه‌ها رابطه مستقیم دارد؛ به عبارتی دیگر، حجم برنامه‌های ورزشی درون‌دانشگاهی با کمیت و کیفیت ورزش دانشگاه رابطه مستقیم دارد (۲۲). نتایج پژوهش کریمیان (۱۳۸۲) هیچ‌گونه رابطه معنی‌داری بین متغیرهای ملاک (دانشجویان شرکت‌کننده در مسابقات و فعالیت‌های تفریحی - فراغتی) و پیش‌بین (نیروی انسانی، مساحت اماکن و تأسیسات ورزشی) نشان نداد (۲۳). تحقیقات زیادی درباره رشته‌های فعال ورزشی در فوق برنامه ورزشی انجام گرفته است. رشته‌های ورزشی مورد علاقه پسران به ترتیب فوتبال، والیبال، بسکتبال، تنیس روی میز، کشتی، شنا، بدن‌سازی، کوهنوردی، دو و میدانی، شطرنج، پیاده‌روی و رزمی و رشته‌های مورد علاقه دختران شامل والیبال، تنیس روی میز، بدن‌سازی، شطرنج، شنا، بدمینتون، کوهنوردی، دویدن و پیاده‌روی بوده است (۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸). در پژوهشی دیگر (فیشر، جوززاک و فریدمن، ۱۹۹۶)

درخصوص «مشارکت ورزش دانشجویان دانشگاه اوربان» در ایالت اهایو امریکا اعلام کردند رشته‌های رایج در بین دانشجویان عبارت‌اند از: بسکتبال، والیبال، بیس‌بال و وزنه‌برداری و دلایل اصلی شرکت دانشجویان در ورزش دانشگاه شادی، تفریح و رقابت است (۲۹).

با توجه به اهمیت و نقش فوق‌برنامه ورزشی در دانشگاه‌ها به نظر می‌رسد در حال حاضر فوق‌برنامه دانشگاه‌ها با مشکلاتی از قبیل عدم برنامه‌ریزی اصولی و عدم حمایت لازم از سوی مسئولان دانشگاهی مواجه است. به همین دلیل علی‌رغم تلاش مستمر مدیران در بهینه‌سازی فوق‌برنامه ورزشی نتیجه مطلوب حاصل نمی‌شود (۱۶، ۳۰، ۲۵، ۲۸). براساس بررسی کلی نتایج تحقیقات به‌عمل‌آمده تعداد فعالیت‌های فوق‌برنامه با تعداد شرکت‌کنندگان و رشته‌های فعال ورزشی رابطه داشته است و برای انجام بهینه برنامه‌های فوق‌برنامه شناخت وضعیت موجود و مقایسه با وضعیت قبلی چالش‌ها و موانع رشد آن را مشخص می‌کند. این تحقیق به مقایسه وضعیت موجود فوق‌برنامه دانشگاه‌های ایران با ده سال قبل می‌پردازد. شاخص‌ها و متغیرهای درخصوص فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاه‌ها عبارت‌اند از:

- تعداد دانشجویان دختر و پسر نسبت به کل دانشجویان دانشگاه‌ها
 - تعداد دانشجویان ورزشکار نسبت به کل دانشجویان دانشگاه‌ها
 - تعداد برنامه‌های آموزش عمومی اجراشده نسبت به کل برنامه‌های ورزشی دانشگاه‌ها
 - تعداد برنامه‌های تفریحی - همگانی اجراشده نسبت به کل برنامه‌های ورزشی دانشگاه‌ها
 - تعداد مسابقات قهرمانی اجراشده نسبت به کل برنامه‌های ورزشی دانشگاه‌ها
 - مقایسه تعداد برنامه‌ها (آموزش عمومی، تفریحی - همگانی و ورزش قهرمانی) با ده سال قبل
 - تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های آموزش عمومی نسبت به کل برنامه‌های ورزشی
 - تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های تفریحی - همگانی نسبت به کل برنامه‌های ورزشی
 - مقایسه تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های آموزش عمومی با ده سال قبل
 - مقایسه تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های تفریحی - همگانی با ده سال قبل
 - تعداد رشته‌های فعال ورزشی دانشگاه‌ها در بخش دختران و پسران نسبت به کل رشته‌های ورزشی
 - مقایسه تعداد رشته‌های فعال ورزشی دانشگاه‌ها در بخش دختران و پسران با ده سال قبل
- محقق در این تحقیق به دنبال پاسخ این سؤالات است:

کجای وضعیت فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاه‌ها نسبت به ده سال قبل تغییر کرده است؟

کجای در صورت وقوع تغییر، روند تغییرات صعودی بوده است یا نزولی؟

تحقیق حاضر ضمن مطالعه «وضعیت موجود فوق‌برنامه دانشگاه‌های ایران و مقایسه آن با ده سال قبل» می‌تواند مدیران و برنامه‌ریزان ورزش دانشجویی کشور را از روند رشد و توسعه فوق‌برنامه در دانشگاه‌ها آگاه کند تا با برنامه‌ریزی و سازماندهی دقیق از هدررفتن منابع موجود اعم از اعتباری، انسانی و کالبدی

جلوگیری شود. امید است نتایج این تحقیق بتواند مدیران ورزش دانشجویی را در برنامه‌ریزی ورزش دانشگاه‌ها یاری رساند و به مدیران برنامه‌ریز در تدوین طرح جامع ورزش دانشگاه‌ها کمک کند.

روش‌شناسی

تحقیق حاضر از نوع مقایسه‌ای و تحلیلی است. محقق سعی دارد وضعیت موجود فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه‌های ایران را با ده سال قبل مقایسه کند. جامعه آماری شامل کلیه دانشگاه‌های ایران است و نمونه آماری برابر با ۴۹ دانشگاه از مجموع ۶۰ دانشگاه تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که به صورت تصادفی ساده انتخاب شده‌اند. ابزار اندازه‌گیری این پژوهش پرسش‌نامه محقق‌ساخته (پرسش‌نامه اصلاح‌شده تندنویس، ۱۳۷۵) با روایی صوری قابل قبول و پایایی با آلفای کرونباخ^۱ ۰/۸۱ است که در زمینه مقایسه وضعیت موجود فوق‌برنامه دانشگاه‌های ایران با ده سال قبل تهیه شده است.

این اطلاعات از طریق پست سفارشی و الکترونیکی توسط مدیران فوق‌برنامه دانشگاه‌ها تکمیل شد. اطلاعات مربوط به ده سال قبل با توجه به مشابه بودن متغیرهای تحقیق با متغیرهای تحقیق در رساله دکتری تندنویس (ده سال قبل) از نتایج و یافته‌های مربوط به دانشگاه‌ها از تندنویس، فریدون در متغیرهای مربوطه استفاده گردید.

در این تحقیق برای توصیف داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی‌ها، میانگین، میانه، درصدها، رسم نمودار و جدول) استفاده شده است، با توجه به نرمال نبودن توزیع داده‌ها به دلیل همبسته بودن متغیرها از روش‌های آماری استنباطی (آزمون ویلکاکسون)^۲ به منظور مقایسه میانگین رتبه‌ای داده‌ها استفاده شده است. برنامه‌های نرم‌افزاری مثل SPSS و Excel نیز جهت بررسی داده‌های خام و رسم نمودارها و جداول به کار رفته است.

یافته‌ها

توصیف وضعیت فعالیت‌های فوق‌برنامه موجود و ده سال قبل

در این بخش وضعیت فعالیت‌های حال حاضر آموزش عمومی، تفریحی - همگانی و قهرمانی فوق‌برنامه دانشگاه‌ها و ده سال قبل به تفکیک در دو بخش دختران و پسران در جدول ۱ ارائه شده است.

^۱ Cronbach alpha coefficient

^۲ Wilcoxon signed ranks test

جدول ۱. توصیف تعداد برنامه‌های آموزش عمومی، تفریحی - همگانی و ورزش قهرمانی به تفکیک جنسیت و سال

توصیف آماری						متغیر آماری
انحراف معیار	میانه	میانگین	تعداد دانشگاه	سال	جنسیت	
۸/۹۱	۵	۷/۳۷	۱۹	۱۳۷۵	دختر	تعداد برنامه آموزش عمومی
۷/۳۸	۵	۶/۸۶	۱۹	۱۳۸۶		
۱۷/۱۸	۷	۱۱/۷۹	۱۹	۱۳۷۵	پسر	
۱۰/۷۱	۳/۵	۷/۹۰	۲۰	۱۳۸۶		
۲۴/۱۴	۱۱/۵	۱۷/۸۰	۲۰	۱۳۷۵	مجموع	
۱۶/۸۳	۹	۱۴/۶۰	۲۰	۱۳۸۶		
۱۹/۸۴	۴/۰۰	۱۰/۵۷	۲۸	۱۳۷۵	دختر	تعداد برنامه تفریحی - همگانی
۱۶/۹۱	۱۶/۵۰	۲۱/۲۵	۲۸	۱۳۸۶		
۹۲/۲۶	۱۱/۰۰	۴۷/۲۹	۲۸	۱۳۷۵	پسر	
۲۰/۸۱	۱۷/۰۰	۲۳/۳۹	۲۸	۱۳۸۶		
۱۱۱/۲۲	۱۵/۵۰	۵۷/۴۶	۲۸	۱۳۷۵	مجموع	
۳۷/۶۹	۳۴/۵۰	۴۳/۹۳	۲۸	۱۳۸۶		
۲/۶۳	۴/۰۰	۴/۳۲	۲۵	۱۳۷۵	دختر	تعداد برنامه ورزش قهرمانی
۲/۰۳	۵/۰۰	۵/۲۸	۲۵	۱۳۸۶		
۳/۶۹	۶/۰۰	۶/۵۷	۲۵	۱۳۷۵	پسر	
۳/۳۴	۸/۰۰	۷/۸۴	۲۵	۱۳۸۶		
۶/۰۳	۹/۰۰	۱۰/۳۶	۲۵	۱۳۷۵	مجموع	
۴/۳۳	۱۳/۰۰	۱۳/۱۲	۲۵	۱۳۸۶		

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد میانگین تعداد برنامه‌های آموزش عمومی برگزار شده در بخش دختران از ۷/۳۷ در سال ۱۳۷۵ به ۶/۸۶ در سال ۱۳۸۶ رسیده و در بخش پسران از ۱۱/۷۹ در سال ۱۳۷۵ به ۷/۹۰ در سال ۱۳۸۶ رسیده است. در مجموع به نظر می‌رسد میانگین برنامه‌های آموزش عمومی نسبت به ده سال قبل کاهش یافته و این کاهش در بخش پسران بیشتر از دختران است. میانگین تعداد برنامه‌های تفریحی - همگانی برگزار شده در بخش دختران از ۱۰/۵۷ در سال ۱۳۷۵ به ۲۱/۲۵ در سال ۱۳۸۶ رسیده و در بخش پسران از ۴۷/۲۹ در سال ۱۳۷۵ به ۲۳/۳۹ در سال ۱۳۸۶ رسیده است. در مجموع به نظر می‌رسد میانگین برنامه‌های تفریحی نسبت به ده سال قبل در بخش پسران کاهش و در بخش دختران افزایش یافته است.

یافته‌های جدول ۱ نشان می‌دهد میانگین تیم‌های شرکت‌کننده در برنامه‌های ورزش قهرمانی از هر دانشگاه در بخش دختران از ۴/۳۲ در سال ۱۳۷۵ به ۵/۲۸ در سال ۱۳۸۶ رسیده و در بخش پسران از ۶/۵۷ در سال ۱۳۷۵ به ۷/۸۴ در سال ۱۳۸۶ رسیده است در مجموع میانگین برنامه‌های ورزش قهرمانی (تیم‌های شرکت‌کننده) نسبت به ده سال قبل افزایش یافته است؛ این افزایش در بخش پسران مشهودتر است.

مقایسه تعداد فعالیت‌های فوق برنامه موجود با ده سال قبل

در این بخش وضعیت موجود تعداد فعالیت‌های آموزش عمومی، همگانی - تفریحی و قهرمانی فوق برنامه دانشگاه‌ها نسبت به ده سال قبل به تفکیک در دو بخش دختران و پسران در جدول ۲ ارائه و مقایسه شده است.

جدول ۲. مقایسه تعداد برنامه‌های آموزش عمومی، تفریحی و ورزش قهرمانی به تفکیک جنسیت

P<0.05					متغیر آماری
p-level	Z نمره	T نمره	تعداد	جنسیت	
۰/۵۱	۰/۶۵	۷۰/۵۰	۱۸	دختر	تعداد برنامه آموزش عمومی سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۶
۰/۴۴	۰/۷۶	۷۶/۰۰	۱۹	پسر	
۰/۶۵	۰/۴۵	۹۳/۰۰	۲۰	مجموع	
* ۰/۰۰	۳/۰۲	۶۳/۵۰	۲۸	دختر	تعداد برنامه تفریحی - همگانی سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۶
۰/۶۰	۰/۵۳	۱۶۷/۰۰	۲۸	پسر	
۰/۱۹	۱/۳۲	۱۴۵/۰۰	۲۸	مجموع	
۰/۰۶	۱/۹۰	۷۵/۵۰	۲۵	دختر	شرکت در مسابقات قهرمانی سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۶
۰/۰۹	۱/۶۷	۷۵/۰۰	۲۳	پسر	
* ۰/۰۴	۲/۰۷	۸۵/۵۰	۲۵	مجموع	

* در سطح $P \leq 0/05$ معنی دار است.

نتایج آزمون ویلکاکسون (جدول ۲) نشان می‌دهد بین تعداد برنامه‌های آموزش عمومی در بخش دختران ($Z=0/65, P>0/05$) و پسران ($Z=0/76, P>0/05$) و در مجموع بین تعداد برنامه‌های آموزش عمومی موجود نسبت به ده سال قبل اختلاف معناداری وجود ندارد ($Z=0/45, P>0/05$). اما بین تعداد برنامه‌های تفریحی - همگانی موجود در بخش دختران نسبت به ده سال قبل اختلاف معناداری وجود دارد ($P<0/05$), ولی در بخش پسران ($Z=3/02, P>0/05$) اختلاف معناداری بین تعداد برنامه‌های همگانی - تفریحی موجود نسبت به ده سال قبل وجود ندارد ($Z=1/32, P>0/05$). یافته‌های جدول ۲ نشان می‌دهد بین تعداد برنامه‌های موجود ورزش قهرمانی نسبت به ده سال قبل در بخش دختران ($Z=0/06, P>0/05$) و پسران ($Z=0/09, P>0/05$) اختلاف معناداری وجود ندارد. در حالی که در مجموع اختلاف معناداری بین تعداد شرکت‌کننده‌ها در ورزش قهرمانی موجود نسبت به ده سال قبل وجود دارد ($Z=0/04, P<0/05$).

توصیف وضعیت نفرات شرکت‌کننده موجود و ده سال قبل

در این بخش وضعیت موجود تعداد نفرات شرکت‌کننده در فعالیت‌های آموزش عمومی، همگانی - تفریحی فوق برنامه دانشگاه‌ها و ده سال قبل به تفکیک در دو بخش دختران و پسران در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. توصیف تعداد نفرات شرکت‌کننده در آموزش عمومی و تفریحی به تفکیک جنسیت و سال

توصیف آماری					متغیر آماری
انحراف معیار	میان	میانگین	تعداد دانشگاه	سال	
۲۶۲/۷۹	۸۰	۱۷۵/۷۹	۱۹	۱۳۷۵	تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های آموزش عمومی
۲۱۵/۵۷	۱۰۵	۲۰۰/۵۰	۲۰	۱۳۸۶	
۲۶۱/۹۱	۱۵۰	۲۷۵/۱۱	۱۹	۱۳۷۵	پسر
۴۰۰/۲۹	۱۳۱	۳۰۲/۷۸	۱۸	۱۳۸۶	
۳۹۷/۷۶	۲۷۵	۴۱۱/۰۰	۲۰	۱۳۷۵	مجموع
۵۸۱/۷۷	۲۴۴	۴۷۸/۰۰	۲۰	۱۳۸۶	
۲۴۸/۴۴	۱۶۹/۵۰	۲۳۹/۵۴	۲۸	۱۳۷۵	تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های تفریحی - همگانی
۱۰۸۵/۰۷	۱۲۵۲/۵۰	۱۴۹۲/۷۵	۲۸	۱۳۸۶	
۱۱۱۸/۷۰	۶۳۰/۰۰	۹۶۳/۴۱	۲۷	۱۳۷۵	پسر
۱۴۴۸/۱۷	۱۵۸۵/۵۰	۱۸۵۸/۳۶	۲۸	۱۳۸۶	
۱۳۱۲/۷۸	۸۰۰/۵۰	۱۱۷۲/۱۱	۲۸	۱۳۷۵	مجموع
۲۴۵۴/۱۰	۲۷۸۱/۵۰	۳۳۵۱/۱۱	۲۸	۱۳۸۶	

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد میانگین تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های آموزش عمومی در بخش دختران از ۱۷۶ نفر در سال ۱۳۷۵ به ۲۰۰ نفر در سال ۱۳۸۶ رسیده است و در بخش پسران از ۲۷۵ نفر در سال ۱۳۷۵ به ۳۰۲ نفر در سال ۱۳۸۶ رسیده است. در مجموع به نظر می‌رسد میانگین نفرات شرکت‌کننده نسبت به ده سال قبل افزایش کمی یافته و این افزایش در بخش پسران بیشتر از دختران است.

یافته‌های جدول ۳ نشان می‌دهد میانگین تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های تفریحی - همگانی در بخش دختران از ۲۴۰ نفر در سال ۱۳۷۵ به ۱۴۹۳ نفر در سال ۱۳۸۶ رسیده و در بخش پسران از ۹۶۳ نفر در سال ۱۳۷۵ به ۱۸۵۸ نفر در سال ۱۳۸۶ رسیده است. در مجموع میانگین نفرات شرکت‌کننده نسبت به ده سال قبل افزایش یافته و این افزایش در بخش دختران بیشتر از پسران است.

مقایسه تعداد نفرات شرکت‌کننده موجود با ده سال قبل

در این بخش وضعیت موجود تعداد نفرات شرکت‌کننده در فعالیتهای آموزش عمومی، همگانی - تفریحی فوق برنامه دانشگاه‌ها نسبت به ده سال قبل به تفکیک در دو بخش دختران و پسران در جدول ۴ ارائه و مقایسه شده است.

جدول ۴. مقایسه تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه آموزش عمومی و تفریحی به تفکیک جنسیت

P<0.05					متغیر آماری
p-level	نمره Z	نمره T	تعداد	جنسیت	
۰/۶۰	۰/۵۲	۸۲/۰۰	۱۹	دختر	تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه آموزش عمومی سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۷۵
۰/۹۱	۰/۱۲	۷۴/۰۰	۱۷	پسر	
۰/۹۱	۰/۱۱	۱۰۲/۰۰	۲۰	مجموع	
* ۰/۰۰	۴/۶۰	۱/۰۰	۲۸	دختر	تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه تفریحی - همگانی سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۷۵
* ۰/۰۰	۲/۹۳	۶۷/۰۰	۲۷	پسر	
* ۰/۰۰	۳/۹۸	۲۸/۰۰	۲۸	مجموع	

* در سطح $P \leq 0.05$ معنی دار است.

نتایج آزمون ویلکاکسون (جدول ۴) نشان می‌دهد بین تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های آموزش عمومی موجود نسبت به ده سال قبل در بخش دختران ($Z=0.72, P>0.05$) و پسران ($Z=0.12, P>0.05$) اختلاف معناداری وجود ندارد ($Z=0.11, P>0.05$).

یافته‌های جدول ۴ نشان می‌دهد بین تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های تفریحی - همگانی موجود نسبت به ده سال قبل در بخش دختران ($Z=4.60, P<0.05$) و پسران ($Z=2.93, P<0.05$) و در مجموع نسبت به ده سال قبل اختلاف معناداری وجود دارد ($Z=3.98, P<0.05$).

توصیف وضعیت رشته‌های فعال ورزشی موجود و ده سال قبل

در این بخش وضعیت تعداد رشته‌های فعال در فوق برنامه دانشگاه‌ها در وضعیت موجود و ده سال قبل به تفکیک در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. توصیف تعداد رشته فعال به تفکیک جنسیت و سال در فوق برنامه دانشگاه‌ها

آمار توصیفی					متغیر آماری
انحراف معیار	میانه	میانگین	تعداد دانشگاه	سال	
۴/۱۶	۱۴/۰۰	۱۳	۳۱	۱۳۷۵	تعداد رشته فعال ورزشی
۶/۰۶	۲۵/۰۰	۲۵	۳۱	۱۳۸۶	در دانشگاه‌ها

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد میانگین رشته‌های فعال از ۱۳ رشته برای هر دانشگاه در سال ۱۳۷۵ به ۲۵ رشته در سال ۱۳۸۶ رسیده است و در مجموع میانگین برنامه‌ها نسبت به ده سال قبل افزایش یافته است.

مقایسه رشته‌های فعال ورزشی موجود با ده سال قبل

در این بخش وضعیت موجود تعداد رشته‌های فعال در فوق برنامه دانشگاه‌ها نسبت به ده سال قبل در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶. مقایسه تعداد رشته فعال ورزشی در فوق‌برنامه دانشگاه‌ها از طریق آزمون ویلکاکسون

P<0.05				متغیر آماری
p-level	نمره Z	نمره T	تعداد	
*۰/۰۰	۴/۷۰	۰/۰۱	۱۸	تعداد رشته فعال ورزشی در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۶

* در سطح $P \leq 0/05$ معنی دار است.

نتایج آزمون ویلکاکسون (جدول ۶) نشان می‌دهد در مجموع اختلاف معناداری بین تعداد رشته‌های فعال موجود نسبت به ده سال قبل وجود دارد ($Z=0/00$, $P<0/05$).

بحث و نتیجه‌گیری

سازمان‌های مختلفی از فعالیت‌های ورزشی برای ساختن اجتماع سالم و پویا استفاده می‌کنند و دانشگاه‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیستند. فوق‌برنامه ورزشی در دانشگاه‌ها یکی از مهم‌ترین فعالیت‌هایی است که می‌تواند برای آموزش مهارت‌های زندگی و اجتماعی به دانشجویان مورد استفاده قرار گیرد. از این رو تمام دانشجویان باید از بهترین امکانات مادی و کالبدی ورزش برخوردار باشند تا توان بالقوه و آمادگی جسمانی و روحی خود را بهبود بخشند و با نشاط و شادابی نقش مؤثرتری در توسعه پایدار ورزش دانشگاه ایفای کنند.

براساس نتایج تحقیق حاضر (جدول ۱) که در آن مشخص شد درصد فراوانی برنامه‌های فوق‌برنامه در بخش پسران بالاتر است و نتایج سایر تحقیقات تندنویس (۱۳۷۵) و دارابی (۱۳۷۶) می‌توان نتیجه گرفت که احتمالاً توجه مدیران فوق‌برنامه به بخش پسران و نیز میزان استقبال و مشارکت دانشجویان پسر از برنامه‌های فوق‌برنامه بیشتر است. از طرفی فقدان اختلاف معنادار بین تعداد برنامه‌های آموزش عمومی ($P>0/05$)، همگانی ($Z=0/45$) و تفریحی ($Z=1/32$, $P>0/05$) با ده سال قبل مبین نیاز به توسعه برنامه‌های آموزش عمومی، همگانی و تفریحی است. این نتیجه با تحقیق فیندلی (۱۹۹۱) در خصوص نیاز به افزایش فعالیت‌های فوق‌برنامه در دانشگاه‌های دولتی و خصوصی هم‌خوانی دارد. وجود اختلاف معنادار ($P<0/05$)، در برنامه‌های ورزش قهرمانی با وضعیت ده سال قبل احتمالاً ناشی از برنامه‌ریزی و سازماندهی منظم تقویم مسابقات قهرمانی دانشجویی دانشگاه‌ها، ورود قهرمانان نخبه ورزشی به دانشگاه‌ها و مشارکت آن‌ها و ملاک قرارگرفتن مسابقات قهرمانی دانشجویی برای حضور در رویدادهای ملی و بین‌المللی دانشگاهی باشد.

بر اساس نتایج تحقیق حاضر (جدول ۳) که درصد فراوانی بالای مشارکت دانشجویان در برنامه‌های همگانی و تفریحی را نشان داد و مقایسه با نتایج تحقیق تندنویس (۱۳۷۵) می‌توان نتیجه گرفت دانشجویان در برنامه‌های همگانی و تفریحی مشارکت خوبی داشته‌اند. این مطلب با نتایج تحقیق مهدی‌پور و صانعی (۱۳۷۳) و اسدی (۱۳۸۰) که اعلام کردند دانشجویان مشارکت ضعیفی دارند هم‌خوانی ندارد و با نتایج

فرنکل (۱۹۹۶) که موانع توسعه ورزش دانشگاهی را تغییر نگرش و گرایش دانشجویان قهرمانان به ورزش همگانی در مقایسه با ورزش حرفه‌ای از لحاظ مادی و اقتصادی می‌داند هم‌خوانی ندارد. فیشر و همکاران (۱۹۹۶) دلایل اصلی شرکت دانشجویان در فوق برنامه را شادی، تفریح و رقابت مطرح می‌کنند. از نظر آنها فقط ۳۵ درصد از دانشجویان ورزش را با هدف قهرمانی دنبال می‌کنند، در حالی که اکثر دانشجویان به منظور بهبود اجرای حرکات ورزشی در فعالیتهای ورزشی شرکت می‌کنند. نتایج پژوهش مارتیندل (۱۹۹۰) و دایر (۱۹۹۲) که مهم‌ترین انگیزه‌ها برای مشارکت دانشجویان در فعالیتهای بدنی و ورزشی را حفظ سلامتی، تفریح و توسعه مهارت‌های ورزشی اعلام کردند، تأیید این امر است.

همچنین براساس نتایج تحقیق حاضر مبنی بر فقدان اختلاف معنادار بین تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های آموزش عمومی ($Z=0/11, P>0/05$)، وجود اختلاف معنادار بین تعداد نفرات شرکت‌کننده در برنامه‌های همگانی و تفریحی ($Z=3/98, P<0/05$) با ده سال قبل احتمالاً ناشی از قراردادن برنامه‌های همگانی و تفریحی در اولویت اول مدیران فوق‌برنامه است. بنابراین با توجه به درصد پایین دانشجویان دختر شرکت‌کننده در برنامه‌های فوق‌برنامه و نسبت بالای جمعیت آنان در دانشگاه‌ها ۵۴ درصد در برابر جمعیت ۴۶ درصدی دانشجویان پسر با نتایج دارابی (۱۳۷۶) دال بر گستردگی تعداد شرکت‌کنندگان دانشجویان پسر در برنامه‌های فوق‌برنامه دانشگاه‌های تهران نیز هم‌خوانی دارد. همچنین نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات بنیاد ورزش زنان، که ۴۲ درصد از ورزشکاران دانشگاهی امریکا را زنان تشکیل می‌دهند، هم‌خوانی دارد. لازم است از طریق برنامه‌ریزی براساس علایق و سلیق دختران و در تأمین نیروی انسانی متخصص زن و امکانات ورزشی سرپوشیده در دانشگاه‌ها توجه ویژه‌ای به فوق‌برنامه بخش دختران گردد.

نتایج تحقیق حاضر در خصوص وضعیت موجود تعداد رشته‌های فعال در دانشگاه‌ها (جدول ۵) و مقایسه آن با سایر پژوهش‌ها حاکی از آن است که اکثر رشته‌ها در دانشگاه‌ها فعال هستند. نتایج تحقیق زارعی (۱۳۸۰) در خصوص فعال بودن ۲۰ رشته در فوق‌برنامه دانشگاه‌های علوم پزشکی و فعال بودن رشته‌های والیبال و تنیس روی میز در تمامی دانشگاه‌های تحت مطالعه، فوتبال و بسکتبال در ۹۳ درصد، شطرنج و بدمینتون در ۹۰ درصد، کشتی ۸۶ درصد و بدن‌سازی در ۸۰ درصد دانشگاه‌ها نیز مؤید این امر است. رحمانی و همکاران (۱۳۸۵) اعلام کردند رشته‌های ورزشی مورد علاقه دانشجویان دانشگاه آزاد تاکستان در بخش پسران به ترتیب فوتبال، شنا، بدن‌سازی، کوهنوردی، پیاده‌روی و والیبال و در بخش دختران شنا، پیاده‌روی، اسب‌سواری، والیبال، کوهنوردی و دویدن است و نتایج تحقیق فیشر و همکاران (۱۹۹۶) ضمن اعلام رشته‌های فعال (بسکتبال، والیبال، بیس‌بال و وزنه‌برداری) دلایل اصلی شرکت در فوق برنامه را شادی، تفریح و رقابت مطرح می‌کند. هم‌خوانی داشته ولی با نتایج امیرتاش (۱۳۷۹) نیز ضعیف‌ترین رشته‌های ورزشی دانشگاه‌های ایران در بین دختران ژیمناستیک و تیراندازی و در بین پسران ژیمناستیک، هندبال، بسکتبال، کشتی فرنگی و تکواندو اعلام کرد، هم‌خوانی ندارد.

بر اساس نتایج تحقیق حاضر مبنی بر وجود اختلاف معنادار بین تعداد رشته‌های فعال موجود و ده سال قبل ($Z=0/00$, $P<0/05$) و مقایسه آن با نتایج سایر تحقیقات می‌توان نتیجه‌گیری کرد که فعال‌بودن رشته‌های ورزشی به مشارکت دانشجویان علاقمند، برگزاری برنامه‌های آموزشی عمومی، تفریحی و همگانی و مسابقات قهرمانی در رشته مورد نظر، وجود و استخدام مربی، داشتن بودجه کافی، مجهز بودن دانشگاه‌ها به تجهیزات و وسایل رشته، امکانات و فضای مورد نیاز هر رشته، دسترسی آسان به امکانات برای استفاده دانشجویان و... وابسته است و در برخی موارد شرایط اقلیمی هر دانشگاه و علاقمندی مدیر فوق‌برنامه به رشته ورزشی خاص می‌تواند بر فعال‌بودن رشته‌های ورزشی در دانشگاه‌ها تأثیرگذار باشد. نتایج تحقیق اسدی دستجردی (۱۳۸۰)، کریمیان (۱۳۸۲)، شکرچی‌زاده و کریمیان (۱۳۸۳) و غفوری و همکاران (۱۳۸۴) همگی مؤید این مطلب هستند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که لازم است مدیران فوق‌برنامه در برنامه‌ریزی بر اساس ۳۰ رشته فعال ورزشی در دانشگاه‌ها، به علایق و پیشینه ورزشی دانشجویان، امکانات ورزشی و بودجه... توجه داشته باشند تا بتوانند به اهداف فوق‌برنامه نایل گردند.

منابع

- ۱- حمیدی، مهرزاد. (۱۳۷۸). مدیریت سازمان‌های ورزشی. چاپ دوم. تهران. انتشارات پیام نور.
- 2- O, Donoghue, p. Boylan.k. (2004). The Effect of physical activity on well-being and self perception. Journal of sport sciences.
- 3- Byl, john. (2002). Intramural Recreation: A Step-by-Step Guide to Creating an Effective Program, human kinetics.
- ۴- شکرچی‌زاده، پریش. کریمیان، جهانگیر. (۱۳۸۳). توصیف امکانات فوق‌برنامه ورزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی از دیدگاه مدیران تربیت بدنی. نشریه علمی- پژوهشی حرکت، (۲۳)، ۱۶۹-۱۵۷.
- 5- Kenneth, R. Fox. (1999). the Influence of Physical Activity on Mental Well-being. Department of Exercise and Health Sciences, University of Bristol, Priory House, woodlands Rd, Bristol, UK.
- 6- Kelly, J. (1983). Leisure Identities and Interactions. London: Allen and Unwin.
- ۷- خداداد کاشی، حمید. (۱۳۸۴). تعیین اثر بخشی فعالیت‌های ورزشی فوق‌برنامه دانشگاه‌های تهران و ارائه الگوی اثر بخش، رساله دکتری، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۸- حسینی، سید حمزه. کاظمی، شقایق و شهباز نژاد، لیلا. (۱۳۸۵). بررسی رابطه ورزش با سلامت روان دانشجویان. مجله پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ۱۵(۵۳)، ۱۰۴-۹۷.
- 9- Kalliath, Thomas. (1999). Physical Fitness and Enhanced Psychological Health, journal of health and social research, 1: 240- 245.
- 10- Foster. MG. (1997). An Evaluation of the Physical Education Curriculum of Soutfork University Loused Upon the Opinion of Graduates. Concerning Their Leisure Time Activities. M.A. Thesis P.E. Their Leisure Time Activities. M.A. Thesis P.E. Sacrament. State College. Sport Discuss.
- 11- Nickolas, Barr. (2005). Financing Higher Education, Finance and Development, Vol. 42, No. 2, June 2005
- ۱۲- عماد زاده، مصطفی؛ صادقی بختیاری و سهراب دل انگیزان (۱۳۸۳). نقش دانشگاه‌ها در جهان در حال تحول. اولین همایش دانشجویی جهانی شدن و اقتصاد، مردادماه، کرمانشاه، دانشگاه رازی.
- ۱۳- فرج‌اللهی، نصراله. (۱۳۷۳). بررسی جایگاه تربیت بدنی و ورزش در گذران اوقات فراغت دانشجویان دختر دانشگاه تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.

- ۱۴- امیرتاش، علی محمد. (۱۳۷۹). ورزش قهرمانی دانشگاه‌های ایران. خلاصه مقالات دومین کنگره علمی، ورزشی دانشگاه‌های آسیا. تهران دانشگاه تربیت مدرس.
- ۱۵- مهدی پور، عبدالرحمان. (۱۳۷۲). بررسی جایگاه تربیت بدنی و ورزش در گذران اوقات فراغت دانشجویان پسر دانشگاه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۱۶- اسدی دستجردی، حسن. (۱۳۸۰). نیازسنجی و نظرسنجی از دانشجویان در خصوص فعالیت‌های تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور. طرح پژوهشی، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- 17- Findlay, Jerry scoatt. (1991). An Analysis of Student Activity Divisions in Washington State Four Year Universities, PhD dissertation, Seattle university. U.S.A.
- 18- Frenkl, Robert. Attila, Szabo. Arcangelo, Caputo. (1996). Deprivation feelings, anxiety, and commitment to various forms of physical activity: A cross-sectional study on the Internet. *Psychologia*, 39, 223-230.
- ۱۹- غفوری، فرزاد. رحمان سرشت، حسین. کوزه چیان، هاشم. احسانی، محمد. (۱۳۸۴). نقش و جایگاه تقاضای اجتماعی در جهت‌گیری راهبردهای ورزش. نشریه علمی- پژوهشی حرکت، (پیاپی ۲۵)، ۱۹-۵.
- ۲۰- یزدانی فاروقی، شهریار. (۱۳۷۴). بررسی نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان قهرمان کشورهای آسیای میانه و جمهوری اسلامی ایران شرکت‌کننده در اولین دوره بازی‌های همبستگی کشورهای اسلامی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۲۱- کریمیان، جهانگیر و تندنویس، فریدون. (۱۳۸۳). روابط بین نیروی انسانی، بودجه هزینه شده، مساحت اماکن و تأسیسات بر افزایش فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاه‌ها. نشریه علوم حرکتی و ورزش، ۳، ۶۳-۷۹.
- ۲۲- دارابی، حجت‌اله. (۱۳۷۶). بررسی برخی عوامل موثر بر ارتقای کمی و کیفی فوق‌برنامه‌های ورزشی در دانشگاه‌های آموزش عالی مستقر در شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- ۲۳- کریمیان، جهانگیر. (۱۳۸۲). توصیف برنامه‌ها، تشکیلات، نیروی انسانی، بودجه و امکانات فوق‌برنامه ورزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی از دیدگاه مدیران و ارائه راهکارهای اجرایی. ششمین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان.
- ۲۴- تندنویس، فریدون. (۱۳۷۵). نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های کشور با تاکید بر فعالیت‌های ورزشی، رساله دکتری، دانشگاه تهران.
- ۲۵- پورکیانی، محمد. (۱۳۷۸). بررسی وضع موجود فضاهای ورزشی دانشگاه‌های سراسر کشور و میزان بهره‌گیری از آنها. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- ۲۶- زارعی، علی. (۱۳۸۰). نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور با تاکید بر فعالیت‌های ورزشی و مقایسه آن با سایر دانشگاه‌های غیر پزشکی، رساله دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۲۷- مظفری، سید امیر احمد. صفانیا، علی محمد. (۱۳۸۱). نحوه گذراندن اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های آزاد اسلامی کشور با تاکید بر فعالیت‌های ورزشی. نشریه علمی- پژوهشی نشریه علمی- پژوهشی المپیک، (پیاپی ۲۱)، ۱۱۷-۱۲۶.
- ۲۸- رحمانی، احمد و بخشی نیا، طیبه. قوامی، سید سعید. (۱۳۸۵). نقش ورزش در گذراندن اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تاکستان، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهش در علوم ورزشی، پژوهشکده تربیت بدنی، شماره ۱۲، صص: ۳۳-۵۰.
- 29- Fisher, Martin. Juszczak, L. & Friedman, S. (1996). Sports participation in an urban high school: Academic and psychological correlates. *Journal of Adolescent Health*, 18(5), 329-334.
- ۳۰- بشیریان، هادی. (۱۳۷۶). بررسی ساختار تشکیلاتی و نیروی انسانی متخصص مراکز تربیت بدنی دانشگاه‌های کشور. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

A Comparative Study of the Current Status of Iranian Universities Intramural Sport Programs with ten year ago

Maghsoudi Eiman H. R., (M.A.), MSRT

Hadavi F., (Ph.D), Islamic Azad University, Eslamshahr Branch

Abstract

The purpose of this study was comparing the current status of intramural program Iranian universities with ten years ago. In this study, the status of Intramural Program of Iranian Universities in three fields (educational, recreational, championship sport) regarding the number of implemented programs and participants in intramural program and active sports were compared.

For investigation of status of intramural program in Iranian universities a research-made questionnaire with acceptable face validity and (0.81 Cronbach alpha coefficients) reliability, was used. The statistical population included all Iranian universities and the statistical sample included 49 of total 60 universities covered by Ministry of Science, Research and Technology which was randomly selected. The research design was comparative. The result of present study comparison with those in ten years ago (Tondnevis, 1998). Inference statistical methods (Wilcoxon test for variable middle comparison) in level of ($p \leq 0/05$) was used as statistical method.

The Findings indicated that there was not significant difference ($p > 0/05$) between number of educational programs and recreational program in the last ten years, while significant difference ($p \leq 0/05$) was found in the number of teams participating in championship sport, Also there was not significant difference ($p > 0/05$) between number of participants in educational programs, but the difference between number of participants in recreational programs was significant ($p \leq 0/05$). The result revealed significant difference between numbers of active sports in universities intramural. In conclusion the status of intramural sport program in Iranian universities has been improved regarding ten year ago.

Keywords: Universities Intramural Sport Programs, Educational, Recreational, championship sport.